

Dersin Adı : MUKAYESELİ İSLAM HUKUKU

Dersin Amacı : Bu dersin amacı, öğrenciye İslam hukukunun farklı mezhepler (fikhî ekoller) arasındaki görüş ayrılıklarını metodolojik bir perspektifle analiz etme ve İslam hukukunu modern hukuk sistemleriyle karşılaştırmalı olarak değerlendirme yetkinliği kazandırmaktır. İAA ölçütleri doğrultusunda; öğrencinin "hilâf" ilminin yöntemlerini kavraması, farklı hukuki çözümlerin dayandığı delilleri tespit edebilmesi ve güncel hukuki problemlere disiplinler arası bir bakış açısıyla yaklaşabilmesi hedeflenmektedir.

Dersin İçeriği : Mukayeseli hukuk ve mukayeseli İslam hukukunun tanımı, tarihçesi ve yöntemi; fıkıh mezhepleri arasındaki ihtilafların (hilâf ilmi) esbabı ve metodolojik arka planı; aile hukuku, borçlar hukuku ve ceza hukuku gibi temel alanlarda mezhepler arası karşılaştırmalı incelemeler; İslam hukuku ile Kıta Avrupası ve Anglo-Sakson hukuk sistemlerinin temel prensipler açısından mukayesesi; güncel hukuki düzenlemelerde İslam hukukunun etkisi ve modern yasalaştırma süreçleri.

Haftalık Ders İçeriği :

1. Hafta: Mukayeseli Hukuk ve Mukayeseli İslam Hukukuna Giriş: Tanım, Amaç ve Yöntem.
2. Hafta: İslam Hukukunda İhtilaf Kültürü ve Hilâf İlmi: Mezhepler Arası Farklılaşmanın Sebepleri.
3. Hafta: Karşılaştırmalı Metodoloji: Mezheplerin Delil Kullanım Hiyerarşisi ve İstidlal Farklılıkları.
4. Hafta: Aile Hukuku Mukayesesi I: Nişanlanma ve Evlenme Ehliyeti (Mezhepler ve Modern Medeni Kanun Karşılaştırması).
5. Hafta: Aile Hukuku Mukayesesi II: Nafaka, Velayet ve Boşanma Usulleri (Mukayeseli Analiz).
6. Hafta: Borçlar Hukuku I: Akit Teorisi, İrade Beyanı ve Akdin Unsurları (Fıkıh Mezhepleri ve Borçlar Kanunu).
7. Hafta: Borçlar Hukuku II: Akitte Şart, Fesih ve Butlan Kavramlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi.
8. Hafta: Eşya Hukuku: Mülkiyet Kavramı, Sınırları ve Mülkiyetin Kazanılması (İslam Hukuku ve Modern Hukuk).
9. Hafta: Ceza Hukuku Mukayesesi I: Suç ve Ceza Prensipleri, Şahsî Sorumluluk ve Kanunilik İlkesi.
10. Hafta: Ceza Hukuku Mukayesesi II: Şahsa ve Topluma Karşı Suçlar; Kisas, Diyet ve Ta'zir Uygulamaları.
11. Hafta: Miras Hukuku: İslam Miras Hukuku (Ferâiz) ile Modern Miras Hukuku Sistemlerinin Temel Farklılıkları.
12. Hafta: İslam Hukuku ve Modern Yasalaştırma: Mecelle'den Günümüze Kanunlaştırma Hareketleri.
13. Hafta: Güncel Finansal İşlemler: Faiz (Riba), Katılım Bankacılığı ve Modern Ticaret Hukuku ile Mukayese.
14. Hafta: Genel Değerlendirme: İslam Hukukunun Evrensel Hukuk İlkeleriyle Uyumu ve Gelecek Projeksiyonu.

MUKAYESELİ İSLAM HUKUKU DERS KAZANIMLARI

Kazanım No	Ders Kazanımı	Yeterlilik			Kazanım Yeri (Sınıf içi / sınıf dışı şeklinde yüzde oranı burada belirtilecek)	Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Açıklama Yapılacak (Öğrencinin bu kazanımı hangi araç ve yöntemlerle elde edeceğine dair açıklamalar. Sözelimi kitap, ödev, sunum, proje, youtube linki, müze ziyareti, sivil toplum kuruluşu etkinlikleri, informal eğitim etkinlikleri, sempozyum, konferans, panel, kongre, TV programı izleme ve konuk olma, Radyo programı dinleme ve konuk olma vb.)	Ölçme ve Değerlendirme Aracı (Soru, ödev, proje, sunum vb.)	Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenci Merkezli Olup Olmaması	Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Öğrenci İş Yüğü
		Bilgi	Beceri	Yetkinlik					
K1	Mukayeseli İslam hukukunun tanımını, tarihçesini ve temel yöntemlerini açıklar.	X			%80 / %20	Temel mukayeseli fıkıh literatürünün (Bidâyetü'l-Müctehid vb.) incelenmesi.	Kısa Sınav (Quiz)	Evet	12 Saat
K2	Fıkıh mezhepleri arasındaki ihtilafların metodolojik nedenlerini analiz eder.	X	X		%70 / %30	Mezheplerin delil hiyerarşisi üzerine akademik makale okumaları.	Vaka Analizi / Ödev	Evet	10 Saat
K3	Aile ve borçlar hukuku alanındaki farklı mezhebi görüşleri karşılaştırmalı olarak değerlendirir.	X	X	X	%60 / %40	Belirlenen hukuki meselelerin farklı mezhep perspektiflerinden sunumunun hazırlanması.	Sunum / Proje	Evet	10 Saat
K4	İslam hukuk prensipleri ile modern hukuk sistemlerini (Kıta Avrupası vb.) temel ilkeler bazında mukayese eder.	X	X		%70 / %30	Karşılaştırmalı hukuk sempozyum kayıtlarının veya YouTube panellerinin izlenmesi.	Karşılaştırmalı Rapor	Evet	10 Saat
K5	Güncel finansal ve hukuki meselelere dair klasik ve modern çözümleri sentezler.		X	X	%60 / %40	Katılım bankacılığı ve modern ticaret hukuku uygulamalarının yerinde veya online takibi.	Problem Çözme Ödevi	Evet	10 Saat
K6	İslam hukukunun modern kanunlaştırma hareketlerindeki etkisini eleştirel bir dille yorumlar.		X	X	%50 / %50	Mecelle ve modern medeni kanunlar üzerine kütüphane ve arşiv taraması.	Eleştirel Makale Kritiği	Evet	10 Saat

MUKAYESELİ İSLAM HUKUKU DERS KAZANIMLARI İLE PROGRAM ÇIKTILARININ EŞLEŞTİRMELERİ

İlahiyat Fakültesi Program Çıktıları (Güncel)

PÇ1. İlahiyat alanında tanımlanmış bir hedef doğrultusunda bir süreci çözümler ve tasarlar. (Beceri: Bilişsel-Uygulamalı)

PÇ2. İlahiyat alanında verileri çözümler, özel öğretim yöntemlerini uygular, sosyolojik ve psikolojik perspektif kazanır ve toplumsal olayları yorumlar. (Beceri: Bilişsel-Uygulamalı)

PÇ3. Eğitim uygulamaları için gerekli çağdaş teknikleri ve hesaplama araçlarını kullanır. (Beceri: Uygulamalı)

PÇ4. Eğitim uygulamalarında disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ5. Eğitim uygulamalarında bağımsız davranır, inisiyatif kullanır ve yaratıcı davranış sergiler. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ6. Yaşam boyu öğrenme davranışı kazanır. (Yetkinlik: Öğrenme)

PÇ7. Sözlü ve yazılı iletişim becerileri kazanır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ8. Mesleki ve etik sorumluluk anlayışı kazanır. (Yetkinlik: Alana Özgü)

PÇ9. Din ve değerlerle ilgili temel kavramları tanır. (Bilgi: Kuramsal-Olgusal)

PÇ10. Topluma hizmet bilinci oluşur. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

Dersin Adı: MUKAYESELİ İSLAM HUKUKU (Seçmeli)						Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	Kredi	AKTS
						OSD4 76	2.SINIF/2.Y ARIYIL	2/0	2	3
Ders Kazanımları/Program Çıktıları	PÇ1	PÇ2	PÇ3	PÇ4	PÇ5	PÇ6	PÇ7	PÇ8	PÇ9	PÇ10
DK1. Mukayeseli yöntemi ve temel literatürü açıklar.	5	4	4	3	3	2	2	2	4	3
DK2. Mezhebi ihtilafların metodolojik nedenlerini analiz eder.	5	5	4	5	3	3	2	3	5	3
DK3. Aile ve borçlar hukukunu karşılaştırmalı olarak değerlendirir.	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4
DK4. İslam hukuku ile modern sistemleri mukayese eder.	4	4	4	5	5	5	4	5	5	5
DK5. Güncel meselelere klasik ve modern sentez getirir.	4	4	5	5	5	4	5	5	5	5
DK6. Kanunlaştırma hareketlerini eleştirel olarak yorumlar.	4	4	3	5	4	5	4	4	5	4

KATKI DÜZEYİ				
1	2	3	4	5
Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek

İlahiyat Fakültesi Disipline Özgü Çıktılar (Güncel)

DÖÇ1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma.

DÖÇ2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme.

DÖÇ4. Kur'an ve sünneti birlikte ve bütünlüklü bir yaklaşımla ele alma yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ5. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ6. Din istismarı, şiddet, İslamofobi gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ7. Felsefî ve entelektüel bir tutumla farklı düşünce ve yorumları objektif olarak değerlendirme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ8. Din ve düşüncede aslolanın ilke ve değerler olduğunu bilip kişi ve kurumları eleştirebilme becerisine sahip olma.

DÖÇ9. İlahiyat eğitiminin temelini oluşturduğu ilmi bir yaklaşım çerçevesinde din eğitimi ve din hizmetleri (dini danışmanlık ve rehberlik) verme yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ10. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ11. Din hizmeti gerçekleştirirken bireyin psikolojik durumunu ve toplumun yapısını analiz etme becerisine ve buna uygun çözümler sunma yetkinliğine sahip olma.

DÖÇ12. İslam tarihi, kültürü ve sanatı hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma.

DÖÇ13. Sosyal bilimler kavram, konu, metot ve yöntem bilgisine sahip olma, ayrıca BAP TÜBİTAK vb. kapsamda hazırlanan proje çalışmalarını planlayacak ve yürütecek yetkinliğe sahip olma.

Dersin Adı: MUKAYESELİ İSLAM HUKUKU (Seçmeli)									Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	Kredi	AKTS
									OSD476	2.SINIF/2. YA RIYIL	2/0	2	3
Ders Kazanımları/Disipline Özgü Çıktılar	DO Ç 1	DOÇ 2	DOÇ 3	DO Ç 4	DO Ç 5	DO Ç 6	DO Ç 7	DO Ç 8	DOÇ 9	DOÇ 10	DO Ç 11	DO Ç 12	DO Ç 13
DK1. Mukayeseli yöntemi ve temel literatürü açıklar.	5	4	3	2	2	3	2	2	3	3	5	4	3
DK2. Mezhebi ihtilafların metodolojik nedenlerini analiz eder.	5	5	4	3	3	4	3	3	5	4	5	4	3
DK3. Aile ve borçlar hukukunu karşılaştırmalı olarak değerlendirir.	4	4	4	4	4	4	5	5	5	4	4	5	5
DK4. İslam hukuku ile modern sistemleri mukayese eder.	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5
DK5. Güncel meselelere klasik ve modern sentez getirir.	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5
DK6. Kanunlaştırma hareketlerini eleştirel olarak yorumlar.	4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4

KATKI DÜZEYİ				
1	2	3	4	5
Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek